

**KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA KATECHETIKY A PRAKTICKEJ
TEOLÓGIE**

**Výročná správa
Katolíckej univerzity v Ružomberku,
Pedagogickej fakulty,
Katedry katechetiky a praktickej
teológie
za rok 2017**

**KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA KATECHETIKY A PRAKTICKEJ
TEOLÓGIE**

**Výročná správa
Katolíckej univerzity v Ružomberku,
Pedagogickej fakulty,
Katedry katechetiky a praktickej
teológie
za rok 2017**

Ružomberok

I. Základné informácie o katedre KU:

Katolícka univerzita v Ružomberku, Pedagogická fakulta, Katedra katechetiky a praktickej teológie

Hrabovská cesta 1, 034 01 Ružomberok,

Tel., fax, email

Vedúci katedry: *Mons. prof. ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dlugoš, PhD.*

zástupca vedúceho katedry: *ThDr. Branislav Kluska, PhD.*

tajomník: *PaedDr. Monika Kubatková, PhD.*

sekretariát katedry: *Mgr. Katarína Russinová, PhD., Mgr. Daniela Posypanková*

Štruktúra funkčných miest:

profesor:

Mons. prof. ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dlugoš, PhD.

prof. ThDr. PhDr. PaedDr. Lubomír Pekarčík, PhD.

docent:

doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD.

doc. PaedDr. ThLic. Alojz Kostelanský, PhD.

doc. ThDr. PaedDr. Róbert Sarka, PhD.

odborný asistent:

ThDr. Mykhaylyna Klusková, PhD.

Mgr. Monika Kubatková, PhD.

Odporúčajú sa uviesť aj akademické tituly, vedecko-pedagogické a vedecko-umelecké tituly. Ak nastala v priebehu roka zmena, uvedie sa odkedy a dokedy daná osoba zastávala príslušnú funkciu. Vysoká škola môže uviesť aj kontaktné údaje na danú osobu (telefón, email)

II. Prehľad najdôležitejších udalostí katedry za uplynulý rok

Organizované najvýznamnejšie podujatie katedrou (max. 3)

Význam oltára ako centra Božieho kultu

Vedecká konferencia Katedry katechetiky a praktickej teológie usporiadaná pri príležitosti 500-tého výročia dokončenia oltára sv. Jakuba v Levoči. Pedagogická fakulta KU v Ružomberku, Hrabovská cesta 1 Ružomberok, 21.3.2017.

PROGRAM KONFERENCIE: prof. ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dlugoš, PhD. - *Európske dimenzie monumentálneho diela Majstra Pavla z Levoče* doc. ThDr. Mykhaylyna Klusková, PhD. - *Význam oltára v rozprávaní o Jakubovi z knihy Genesis*. doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD. - *Ježišov vzťah k Jeruzalemskému chrámu v evanjeliových rozprávaniach*. Výsledkom konferencie bolo vydanie zborníka *Oltár – liturgické srdce baziliky sv. Jakuba v Levoči*. Levoča : MTM, 2017, 133 s., ISBN 80-89736-55-3.

Aktuálnosť Mariánskeho kultu pre súčasného kresťana.

Vedecká konferencia Katedry katechetiky a praktickej teológie usporiadaná pri príležitosti 100. výročia zjavení Panny Márie vo Fatime. Pedagogická fakulta KU v Ružomberku, Hrabovská cesta 1 Ružomberok, 7.11.2017.

PROGRAM KONFERENCIE: prof. ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dluhoš, PhD. - *770 rokov Mariánskej hory*. doc. ThDr. PaedDr. Róbert Sarka, PhD. - *Mariánske zjavenia a Slovensko*. doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD. - *Zjavenia sa Panny Márie vo Fatime a jej poslanstvo vo svetle Svätého Pisma*. PaedDr. Monika Kubatková, PhD. - *Mariánsky kult v ekumenickom dialógu cirkví*. Výsledkom konferencie bolo vydanie zborníka *Symbióza mariánskej tradície a fatimskej storočnice*. Levoča : MTM, 2017, 253 s., ISBN 80-89736-61-4.

Účasť katedry na podujatí

Názov podujatia: Osobnosť biskupa Jána Vojtaššáka (vedecká konferencia pri príležitosti 140. výročia jeho narodenia)

Miesto konania : Spišská Kapitula, 14. – 15. november 2017.

Spišská diecéza spolu s Radou pre históriu KBS v spolupráci s kňazským seminárom biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskom Podhradí a s Katolíckou univerzitou v Ružomberku usporiadala medzinárodnú vedeckú konferenciu na tému *Osobnosť biskupa Jána Vojtaššáka*. Podujatie sa konalo pri príležitosti 140. Výročia narodenia J. Vojtaššáka. Cieľom konferencie bolo pripomenúť si výraznú osobnosť slovenského katolicizmu 20. storočia a priblíženie jeho života a jeho osoby ľuďom dnešných čias. Aktívna účasť z katedry KKAPT: prof. PhDr. ThDr. PaedDr. Lubomír Pekarčík, PhD.: s príspevkom *Pastoračná činnosť BS biskupa Jána Vojtaššáka*; prof. ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dluhoš, PhD. - *Biskup J. Vojtaššák ako väzeň (1945, 1950 -1956, 1958-1963)*

Názov podujatia: European Marian Network – združenie európskych mariánskych svätých. Fatima. Portugalsko. 26. – 29.9.2017

Predstavitelia European Marian Network – združenia európskych mariánskych svätých sa stretli na pravidelnom každoročnom rokovaní v portugalskej Fatime. Spišskú diecézu zastupoval Prof. František Dluhoš s kancelárom biskupského úradu Petrom Majcherom. V prvý deň rokovania rektor fatimského sanktuária Carlos Cabecinhas privítal účastníkov a vo svojom referáte pripomenul storočnicu vo Fatime vrátane ich významu pre dnešný kresťanský svet. Súčasťou programu bola návšteva pamätných miest, na ktorých sa fatimským deťom zjavila Pekná Pani. Druhý deň stretnutia delegáti predniesli stručné referáty o súčasných aktivitách jednotlivých mariánskych svätých. Aktívna účasť z katedry KKAPT: ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dluhoš, PhD.

23.11.2017: Duchovný pastier – najstaršie teologické periodikum na Slovensku. Nitra. Konferencia z oblasti histórie a cirkevných dejín bola venovaná dejinám najstaršieho teologického odborného periodika na Slovensku – Duchovný pastier. Na celoslovenskej vedeckej konferencii odznel rad príspevkov venovaných osobnostiam spätým s týmto periodikom, ako i jednotlivým tematickým okruhom spracovaným a publikovaným na stránkach tohto periodika. Aktívna účasť z katedry KKAPT: ThDr. ICDr. PaedDr. PhDr. František Dluhoš, PhD.: *Biskup Alexander Párvy – mecenas slovenskej katolíckej tlače a Duchovného pastiera*.

Medzinárodná zahraničná vedecká konferencia: Stones, Tablets and Scrolls. Four Periods of the Formation of the Bible. Pápežský biblický inštitút (Rím, Taliansko), 11-13.05.2017. Konferencia bola venovaná predstaveniu a charakteristike základných období vzniku Svätého písma: neosýrske, neobabylonské, perzské, helenistické a rímske. Osobitná pozornosť bola venovaná procesu formovania posvätných textov v rámci komunity v Qumrane. Pasívna účasť: ThDr. Mykhaylyna Klusková, PhD.

III. Informácie o poskytovanom vysokoškolskom vzdelávaní

Cieľom katedry je pripraviť absolventa Pedagogickej fakulty v odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov so špecializáciou náboženská výchova – katolícka, ktorý sa môže uplatniť ako učiteľ náboženstva na základných a stredných školách, ako pastoračný asistent, ale aj ako vedecký a výskumný pracovník v oblasti teológie i religionistiky a v iných humanitných a špecializovaných pedagogických inštitúciách. Stanovené ciele katedra plní na vysokej úrovni, čoho dôkazom sú priznané práva Akreditačnou komisiou na realizovanie štúdia bc. a mgr. stupni štúdia.

Prvoradou úlohou Katedry katechetiky a praktickej teológie je odovzdávať teoretické vedomosti z oblasti teológie a zabezpečovať katechetickú prax, pre študentov odboru učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov so špecializáciou náboženská výchova - katolícka teológia na Pedagogickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku.

Katedra sa však zameriava tiež na intelektuálnu formáciu študentov sekulárnych odborov, ktorých vzdeláva v oblasti katolíckej teológie. Vede svojich študentov k znalosti reflektovať problémy súčasnej spoločnosti, hľadať ich význam a zmysel (teológia je veda o hľadaní a nachádzaní zmyslu) a dokázať primerane odborne argumentovať.

5.1 Študijné programy, ktoré zabezpečuje katedra.

Bakalársky študijný program: Učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov: Náboženská výchova v kombinácii

Magisterský študijný program: Učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov: Náboženská výchova v kombinácii

Bakalársky študijný program: Učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov: Náboženská výchova (jednoodborová)

Magisterský študijný program: Učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov: Náboženská výchova (jednoodborová)

IV. Informácie o poskytovaní ďalšieho vzdelávania

Vzhľadom na širší záber vedecko-teologickej činnosti členov katedry, ich aktivity vychádzajú aj mimo univerzitné priestory a inštitucionálnu organizáciu. Ide najmä o organizáciu najväčšej kresťanskej Púte na Slovensku na Mariánskej hore v Levoči (prof. Dluhoš), o zapájanie sa do projektov biblického apoštolátu a biblickej katechézy na Slovensku (doc. Kluska), účasť v historicko-výskumných projektoch. (prof. Dluhoš), spolupodieľanie sa na výskume hnutí novej religiozity (doc. Sarka, dr. Kubatková) atď. Keďže prostriedky na tieto realizované činnosti sú čerpané z mimouniverzitných zdrojov, nezaťažujú hospodárenie katedry. Na druhej strane však sú obrovským prínosom pre vedecko-didaktickú činnosť katedry.

V. Informácie o výskumnej, umeleckej a ďalšej tvorivej činnosti katedry

7.1 Zameranie výskumu a vývoja

Základné oblasti výskumu Katedry katechetiky a praktickej teológie sú vymedzené v rámci vedeckých disciplín praktickej teológie, z nej predovšetkým katechetika a pastorálna teológia, liturgia, dejiny cirkvi, cirkevné právo a sociálna náuka Cirkvi. V okruhu katechetiky ide

predovšetkým o biblickú katechézu, kreatívne katechetické metódy, cirkevné školstvo, históriu cirkevného školstva.

Výskumné témy sa týkajú predovšetkým oblasti didaktického, teologického, kultúrneho i spoločenského výskumu. Činnosť katedry sa sústreďuje okrem iného aj na odbornú pomoc pri príprave učebníc a učebných pomôcok. Katedra nadviazala spoluprácu s diecéznymi katechetickými úradmi a školskými diecéznymi úradmi, ako aj inými strediskami pedagogickej a teologickej vedy na Slovensku i v zahraničí, najmä v Poľskej republike, Španielsku, Českej republike, Maďarsku, Rakúsku a na Ukrajine.

V oblasti vedy a výskumu Katedra katechetiky a praktickej teológie rozvíja svoje úlohy predovšetkým v didaktike katechézy pre skvalitnenie prípravy učiteľov náboženstva na základných a stredných školách (školenia, prednášky, analýzy, príprava alternatívnych učebných pomôcok a i.) ale aj v oblasti praktickej teológie (organizovanie konferencií na aktuálne spoločensko-teologické témy) a pri vytváraní špecifickej oblasti pedagogiky, ktorou je kresťanská pedagogika a v tejto oblasti je rozvíjaná intenzívna spolupráca so zahraničnými vedeckými pracovníkmi v oblasti pedagogiky. Katedra má zámer rozvíjať svoj výskum zapájaním sa do domácich a zahraničných grantových projektov a úloh.

Na katedre **Katechetiky a praktickej teológie** sa výskumné aktivity zaoberali

- Dejinami partikulárnej Cirkvi spišskej diecézy
- Interreligióznymi vzťahmi a novými náboženskými hnutiami
- Komunikatívnou teológiou vo vzťahu k náboženskej pedagogike
- Biblickou didaktikou

V roku 2018 sa výskum zameria na riešenie vedecko-výskumných úloh

- Metódy a formy didaktiky náboženstva
- Biblická didaktika
- Interpretácia žalmov
- Teológia Jánovských spisov
- Dejiny partikulárnej Cirkvi spišskej diecézy
- Okultizmus, náboženské hnutia a nová religiozita v súčasnej spoločnosti

7.2 Uvedú sa podané projekty

Domáce výskumné

Grantová agentúra	Číslo projektu	Názov projektu	Hlavný riešiteľ	Zhodnotenie a najdôležitejšie výsledky projektu za rok 2010	Pridelené finančné prostriedky na rok 2009 v EUR	Doba trvania projektu	Plánovaná riešiteľská kapacita v hodinách
KEGA	025KU-4/2018	Aktívne a kreatívne - zbierka aktivizujúcich a kreatívnych metód pre vyučovanie predmetu náboženská výchova	Branislav Kľuska, ThDr. PhD. Doc.	Projekt v štádiu hodnotenia	-----	2018-2020	10000

7.3 Uvedú sa riešené projekty

GAPF

Grantová agentúra	Číslo projektu	Názov projektu	Hlavný riešiteľ	Zhodnotenie a najdôležitejšie výsledky projektu za rok 2010	Doba trvania projektu	Plánovaná riešiteľská kapacita v hodinách
GAPF	2/23./2016	Vedecký medzinárodný seminár pre vyučujúcich biblických vied	Kľuska Branislav , ThDr. PhD. doc.	V dňoch 22.-31. januára som sa v rámci riešenia projektu GAPF 2/23/2016 zúčastnil zahraničnej pracovnej cesty v Ríme, ktorej náplňou bolo absolvovanie medzinárodného vzdelávacieho seminára pre vyučujúcich biblickej teologickej disciplíny na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme. Ako účastník som absolvoval všetky prednášky a vybrané semináre, vďaka ktorým som získal ucelený prehľad o aktuálnom <i>status questionis</i> danej problematiky, čo môžem adekvátne využiť vo svojom vedeckom a pedagogickom výskume. Vďaka svojej účasti na seminári som taktiež využil prístup do poprednej vedeckej knižnice na svete v oblasti biblických vied. Zozbieral som tak materiál na prípravu zahraničných vedeckých publikácií. KĽUSKA, B.: Aktualizačný seminár pre vyučujúcich Sväté písmo 2017 – „Pavlove listy. List Galaťanom a List Rímanom“. <i>Studia Biblica Slovaca</i> 2017, roč. 9, č. 1, s. 131-133. ISSN 1338-0141	01.-04.2017	75

VI. Podporné činnosti katedry

Vzhľadom na širší záber vedecko-teologickej činnosti členov katedry, ich aktivity vychádzajú aj mimo univerzitné priestory a inštitucionálnu organizáciu. Ide najmä o organizáciu najväčšej kresťanskej Púte na Slovensku na Mariánskej hore v Levoči (prof. Dlugoš), o zapájanie sa do projektov biblického apoštolátu a biblickej katechézy na Slovensku (doc. Kľuska), spolupráca pri realizovaní kontinuálneho vzdelávania katechetov (doc. Kľuska), účasť v historicko-výskumných projektoch (prof. Dlugoš), atď. Realizované činnosti sú obrovským prínosom pre vedecko-didaktickú činnosť katedry.

VII. Rozvoj katedry

Katedra bude rozvíjať svoju pedagogickú činnosť zameranú na študentov, v oblasti výchovy a vzdelávania, podporovať a rozvíjať teoretické a praktické vedomostí a zručností pre pedagogickú činnosť budúceho učiteľa náboženstva na základných a stredných školách. Katedra sa však zameriava aj na intelektuálnu formáciu študentov sekundárnych odborov, ktorých vzdeláva v oblasti katolíckej teológie. Vede svojich študentov k znalosti reflektovať problémy súčasnej spoločnosti, hľadať ich význam a zmysel a dokázať primerane odborne argumentovať.

V oblasti vedy a výskumu Katedra katechetiky a praktickej teológie rozvíja svoje úlohy predovšetkým v didaktike katechézy pre skvalitnenie prípravy učiteľov náboženstva na základných a stredných školách (školenia, prednášky, analýzy, príprava alternatívnych učebných pomôcok a i.) ale aj v oblasti praktickej teológie (organizovanie konferencií na aktuálne spoločensko-teologické témy a oblasť

praktickej teológie a religionistiky) a pri vytváraní špecifickej oblasti pedagogiky, ktorou je kresťanská pedagogika a v tejto oblasti je rozvíjaná intenzívna spolupráca so zahraničnými vedeckými pracovníkmi v oblasti pedagogiky. Katedra má zámer rozvíjať svoj výskum zapájaním sa do domácich a zahraničných grantových projektov a úloh. Prostredníctvom svojich aktivít poskytuje ďalšie vzdelávanie pedagogickým pracovníkom v základných a stredných školách a učiteľom pre primárne vzdelávanie na dosiahnutie požadovanej kvalifikácie. Poskytuje možnosti na vykonanie rigorózneho skúšky a obhajoby rigorózneho práce v študijnom odbore Učiteľstvo náboženskej výchovy.

VIII. Medzinárodné aktivity katedry

Katedra katechetiky a praktickej teológie spolupracuje s viacerými významnými zahraničnými vedeckými a akademickými pracoviskami spomedzi ktorých je potrebné vymenovať: Katolícka univerzita Jána Pavla II. V Lubline; Pápežská teologická akadémia v Krakove, Univerzita Kardinála Stefana Wyszyńskiego vo Varšave, Cirkevná pedagogická Akadémia v Gazi, Teologická Fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, atď.

Možnosti využitia zahraničnej spolupráce je možné zhrnúť v niekoľkých bodoch:

- Zahraničné vedecké projekty
- Výmena vedeckých a didaktických skúseností
- Príprava spoločných vedeckých konferencií
- Príprava spoločných vedeckých publikácií
- Študentská a učiteľská mobilita

Členstvo členov katedry v medzinárodných vedeckých spoločnostiach a redakčných radách zahraničných časopisov:

1. Meno zamestnanca: prof. ThDr. PaedDr. ICDr. František Dluhoš, PhD.
2. Názov výboru: Medzinárodné spoločenstvo pútnických miest *Le Réseau Marial Européen*
3. Miesto konania: Lourdes (Francúzsko)
4. Dátum konania: od r. 2005

1. Meno zamestnanca: doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD.
2. Názov časopisu: *Biblical Annales*
3. Druh členstva: člen vedeckej rady
4. Miesto vydania: Lublin (Poľsko)
5. Členstvo od roku: 2010

1. Meno zamestnanca: doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD.
2. Názov výboru: Society of Biblical Literature
3. Druh členstva: member
4. Miesto vydania: Atlanta (USA)

5. Členstvo od roku: 2008

1. Meno zamestnanca: doc. ThDr. Branislav Kluska, PhD.
2. Názov výboru: Stowarzyszenie Biblistów Polskich
3. Druh členstva: riadny člen
4. Miesto vydania: Kraków (PR)
5. Členstvo od roku: 2016

1. Meno zamestnanca: ThDr. Mykhaylyna Klusková, PhD.
2. Názov výboru: Society of Biblical Literature
3. Druh členstva: member
4. Miesto vydania: Atlanta (USA)
5. Členstvo od roku: 2014

IX. Sumár (Executive summary)

Vedecký výskum katedry je orientovaný na didaktiku náboženskej výchovy, katechetiku, praktickú teológiu a dejiny cirkvi. Náboženská výchova je chápaná ako súčasť širšie ponímanej katechetickej činnosti. Predstavuje aplikáciu základných teologických disciplín (systematické teologické disciplíny, historicko-biblické teologické disciplíny a praktické teologické disciplíny) v školskej výučbe. Preto vedecký výskum katedry vychádza najskôr zo základného výskumu jednotlivých teologických disciplín, ako biblická teológia, morálna teológia, cirkevné dejiny, liturgika, pastorálna teológia a následne na školskú aplikáciu výsledkov základného výskumu.

Členovia katedry vo svojom výskume okrem toho zahŕňajú celý obsahový rozsah praktickej (morálna teológia, pastorálna teológia, praktická teológia, liturgická teológia, katechetika) a dejinno-biblickej (dejiny cirkvi, biblická teológia, patológia) teológie a kánonického práva. Katedra sa zameriava na vzdelávanie a formovanie učiteľov náboženskej výchovy, pastoračných pracovníkov a animátorov malých spoločenstiev.

Katedra vo svojom výskume vychádza z historického preskúmania stavu vyučovania náboženskej výchovy na slovenských základných a stredných školách, aby tak dokázala navrhnúť aktuálne a účinné modely vyučovania náboženskej výchovy, s aplikovaním základného teologického výskumu do vyučovania náboženskej výchovy. Vzhľadom na interdisciplinárny prienik vedeckej disciplíny katechetika (náboženská výchova) aj do pedagogických disciplín katedra spolupracuje vo výskume aj s vedeckými pracoviskami sústreďujúcimi sa na výskum pedagogických vedných disciplín a v prvom rade katolíckej pedagogiky.

Pre najbližších päť rokov si katedra definovala nasledovné výskumné oblasti: stav a perspektíva vyučovania náboženskej výchovy na Slovensku, Biblia v katechéze; morálny rozmer učiteľa náboženskej výchovy, liturgia v katechéze, kreatívne metódy vo vyučovaní náboženskej výchovy, cirkevné školstvo a výskumné aktivity zaoberajúce sa interreligióznymi vzťahmi a novými náboženskými hnutiami, pastoračnou a katechetickou činnosťou zameranou na prevenciu voči alternatívnym náboženským smerom a sektám.

X. Obsah – uvedie sa obsah správy

XI. Prílohy

Uvedú sa prílohy a tabuľkové prílohy.